

BOUDOU, Benjamin (2018)

*Le dilemme des frontières: Éthique et politique de l'immigration*

París: Éditions EHESS, 262 p.

ISBN 978-2-7132-2761-5

Al títol de l'obra que presentem, Benjamin Boudou, investigador del Max Planck Institute a Göttingen, ja hi planteja que ens demanem pel sentit de les fronteres, cosa que encara hem de fer més ara, en aquest temps estrany de pandèmia global que ens ha tocat viure. Com les hem d'entendre? Tal vegada mai han estat compreses, més enllà d'haver facilitat situacions injustes i fins i tot execrables en tots els sentits.

Avui el dilema actualitzat que presenta el llibre podria ser el de fronteres de solidaritat enfront de fronteres de por. Són, doncs, les fronteres elements necessaris per guarir-nos del mal que provoca el virus maleït? Abans, però, cal fer visible tota la feina d'estudi que en realitza l'autor.

El llibre està concebut com una tasca acadèmica que compleix els requisits demanats a aquest tipus de treballs. En primer lloc, el posicionament conceptual de l'autor entre diversos àmbits d'estudi. El subtítol ja ens en dona proves. Ètica i política, dos camps que no sempre van junts —«mai», diria Maquiavel—, i una contextualització situacional, la immigració, sobre la qual han recaigut els pitjors tipus d'establiment de les fronteres.

A partir d'aquest posicionament teòric, l'autor marca clarament tres parts centrals de la seva recerca. A la primera part hi tracta el problema de les fronteres des de la perspectiva de la teoria i de la

pràctica real que interpel·la els seus estudiosos i les persones a qui pugui interessar aquest tema. La segona part va més dirigida a aquells conceptes del pensament polític que han sostingut la legitimitat de les fronteres en períodes i en conceptualitzacions comunitàries, abans i després de les grans perspectives globalitzadores de la Il·lustració i posteriorment a aquest moviment intel·lectual. La tercera part pot ser vista com una conclusió de la problemàtica en què se situa l'autor i en la qual es manifesta obertament a favor de l'obertura de fronteres als migrants sota diversos arguments de justícia (l'hospitalitat, per exemple), és a dir, la llibertat vista des de la perspectiva cosmopolita. En definitiva i a tall de conclusió, l'autor remarcarà la democratització de la democràcia, que en cap cas pot excloure ningú.

Tal com hem assenyalat al principi, es tracta d'un llibre escrit abans de la pandèmia, per tant no inclou nocions sobre aquesta problemàtica que avui semblen imprescindibles d'abordar. Especialment ens referim a la cura i a la solidaritat, accions indispensables dins d'un món en el qual ja no únicament hem de continuar rebent l'altre de manera hospitalària, sinó que també li hem de dedicar la nostra atenció més extrema. Sembla, doncs, que l'àmbit d'obertura que l'autor planteja no solament segueix sent necessari, sinó que també cal ampliar-lo.

Jordi Riba

Universitat Autònoma de Barcelona

<https://doi.org/10.5565/rev/enrahonar.1335>

